

ه ۳ / ۳ / ۱۳۷۸

دانشکده علوم انسانی

پایان نامه دوره کارشناسی ارشد رشته حقوق خصوصی

موضوع:

عقد مضاربه و نحوه اجرای آن در قانون

عملیات بانکی بدون ربا

استاد راهنما

جناب آقای دکتر ربیعا اسکینی

استاد مشاور

جناب آقای محمدباقر پارساپور

نگارنده:

سید وفا حسینی

زمستان ۱۳۷۷

1796/2

پایه نهم

تقدیم به:

روان مادر عزیز و فداکارم
به پدر و خانواده دلسوزم،
که پیشرفت خود را مدیون آنان هستیم.

چکیده

مضاربه عقدی است که به موجب آن یک نفر (عامل) با سرمایه دیگری (مالک) اقدام به انجام اعمال تجارتي می نماید و سود حاصل شده بین طرفین طبق توافق قبلی تقسیم می گردد.

سرمایه باید حتماً وجه نقد رایج باشد، ارزشهای خارجی نیز می تواند به عنوان سرمایه عقد مضاربه مقرر شوند.

مضاربه عقدی است جائز و با مرگ یا حجر هر یک از طرفین منفسخ می شود. هم چنین افلاس و ورشکستگی مالک یا تلف تمام سرمایه و سود و یا عدم امکان تجارت مورد نظر طرفین نیز باعث انفساخ آن می گردد.

در مضاربه می توان انجام تجارت خاصی را مقرر کرد و یا انجام تجارت مناسب را به تشخیص عامل واگذار کرد. عامل نمی تواند با سرمایه مالک اقدام به مضاربه با دیگری نماید مگر با اجازه مالک. هم چنین وی باید اعمال متعارف و معمول زمان و مکان را برای مضاربه انجام دهد.

عامل در حکم امین است و مسئول تلف یا نقص سرمایه نیست مگر اینکه مرتکب تعدی یا تفریط شده باشد. شرط خلاف این امر نه تنها باطل است بلکه باعث بطلان مضاربه نیز می شود. اما طرفین می توانند شرط کنند که در صورت ورود خسارت، عامل از مال خود به مقدار خسارت یا تلف مجاناً به مالک تملیک نماید.

مضاربه بانکی نیز از قواعد یاد شده پیروی می کند، اما دارای بعضی مقررات خاص خود نیز می باشد. در این نوع مضاربه، مالک باید یک یا چند بانک یا موسسه اعتباری باشد و عامل می تواند شخص یا اشخاص حقوقی یا حقیقی باشد. عامل نمی تواند انجام اعمال مورد نیاز را به شخص یا اشخاص دیگر واگذار کند و باید تماماً این اعمال توسط شخص وی انجام شود. مدت مضاربه بانکی نیز حداکثر یک سال است، مگر در موارد استثنائی که با اجازه بانک مرکزی قابل افزایش خواهد بود.

۳۹	بند سوم - موضوع معین که مورد معامله باشد
۴۰	بند چهارم - مشروعیت جهت
۴۱	مبحث دوم - قواعد خاص حاکم بر مضاربه
۴۱	گفتار اول - ماهیت مضاربه
۴۱	الف) - مضاربه عقدی است جایز
۴۳	(۱) - آثار جایز بودن مضاربه
۴۴	(۲) - مقتضای عقد
۴۵	ب) - شیوه‌های لازم کردن مضاربه
۴۶	(۱) - انعقاد مضاربه به صورت شرط ضمن عقد لازم
۴۷	(۲) - انعقاد مضاربه به صورت شرط ضمن عقد جایز
۴۹	(۳) - استنطاق حق فسخ در قراردادی مستقل
۵۰	پ) - تعیین مدت و اثر آن
۵۲	ت) - مدت در مضاربه بانکی
۵۳	گفتار دوم - مضاربه عقدی است عهدی و معوض
۵۳	الف) - عقد عهدی و تملیکی
۵۴	ب) - عقود معوض و مجانی
۵۵	مبحث سوم - اجرای احکام مضاربه در حساب جاری
۵۷	مبحث چهارم - اقسام مضاربه
۵۷	بند اول - مضاربه مطلق و متید
۵۸	بند دوم - مضاربه بانکی و مدنی
۵۹	بند سوم - اقسام مضاربه بانکی
۵۹	الف) - مضاربه صادراتی

- ۱- صلاحیت متقاضی ۷۴
- ۲- توانایی مالی ۷۵
- ۳- کسب مجوزهای قانونی ۷۵
- ۴- وضعیت طرح یا عملیات تجاری ۷۵
- ۵- نظارت و بازرسی ۷۶
- گفتار دوم - اخذ وثیقه جهت تضمین بازپرداخت تسهیلات ۷۶
- ۱- سیاست اخذ وثیقه ۷۷
- ۲- رهن سند به عنوان وثیقه تسهیلات ۷۹
- ۳- تشریفات مربوط به توثیق اموال غیرمنقول ۸۱
- ۴- معامله نسبت به مورد رهن ۸۲
- ۵- مشکلات مربوط به وصول مطالبات از محل وثایق اخذ شده ۸۴
- گفتار سوم - سایر مسائل مربوط به اعطای تسهیلات مضاربه ۸۵
- ۱- بیمه وثیقه ۸۶
- ۲- اعطای تسهیلات توسط چند بانک ۸۶
- ۳- پیش دریافت ۸۷
- ۴- بازپراخت زود هنگام تسهیلات ۸۷
- ۵- اعلام قیمت نقدی ۸۷
- ۶- اولویت بخش تعاونی ۸۸
- مبحث هشتم - کار (عمل تجاری) ۸۸
- گفتار اول - مفهوم فتنی عمل تجاری ۸۹
- گفتار دوم - مفهوم عمل تجاری در حقوق ایران ۹۰
- اشخاصی که از انجام فعالیت‌های تجاری ممنوعند ۹۱

